

**DRUŠTVO ZA UPRAVLJANJE EVROPSKIM DOBROVOLJNIM PENZIJSKIM FONDOM A.D.
BANJA LUKA**

Napomene uz finansijske izvještaje Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka u periodu od 01.01. do 31.12.2018. godine

Banja Luka, februar 2019. godine

SADRŽAJ

Strana

Finansijski izvještaji:

Bilans uspjeha	2
Bilans stanja	3
Izveštaj o promjenama na kapitalu	4
Bilans tokova gotovine	5
Napomene uz finansijske izvještaje	6 – 25

BILANS USPJEHA
Za period 01. januar - 31. decembar 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Napomena	Period 01. januar – 31. dec. 2018.	Period 09. jun – 31. dec. 2017.
Poslovni prihodi			
Prihodi od ulazne naknade i naknade za upravljanje	5	6,564	51
Ostali poslovni prihodi		0	0
		0	0
Poslovni rashodi			
Troškovi materijala, goriva i energije	6	(16,261)	(6,544)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	7	(341,853)	(168,771)
Troškovi proizvodnih usluga	8	(96,414)	(53,455)
Troškovi amortizacije	11	(56,721)	(18,172)
Nematerijalni troškovi	9	(77,648)	(101,656)
Troškovi poreza i doprinosa		(6,393)	(933)
		(595,290)	(349,531)
Poslovni dobitak/(gubitak)		(588,726)	(349,480)
Finansijski prihodi/(rashodi)			
Finansijski prihodi - prihodi od kamata	10	57,191	23,662
Finansijski rashodi		(230)	(215)
		56,961	23,447
Dobitak/(gubitak) redovne aktivnosti		(531,765)	(326,033)
Ostali prihodi			
	11		
Prihodi od osiguravajućih kuća za naknadu štete		5,034	0
		5,034	0
Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine – udjeli u OIF	12	0	0
Rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine – udjeli u OIF	12	(28,739)	(0)
		(28,739)	
Rashodi po osnovu promjene rač.politke i ispravke greške iz ranijih godina		0	0
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja		(555,470)	(326,033)
Poreski rashod perioda		(0)	(0)
Neto dobitak/(gubitak) perioda		(555,470)	(326,033)
Zarada/(gubitak) po akciji:			
- Obična zarada/(gubitak) po akciji		(0,13)	(0,07)

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

Uprava Društva je sastavila priložene finansijske izvještaje dana 14. februara 2019. godine.

Potpisano u ime Društva za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom a.d. Banja Luka:

Tomaž Završnik,
Direktor

Dragana Gajić,
Odjeljenje za finansije,
računovodstvo i opšte poslove

BILANS STANJA
Na dan 31. decembra 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Napomena	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
AKTIVA			
Stalna imovina			
Nematerijalna ulaganja	13	26,027	26,736
Oprema	13	136,476	178,639
Sredstva kulture	13	0	0
Ulaganje na tuđim nekretninama	13	17,310	31,159
		179,813	236,534
Dugoročni finansijski plasmani			
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju	14	1,000,000	1,000,000
Dugoročno oročeni depoziti kod banaka	14	350,000	350,000
		1,350,000	1,350,000
Obrtna imovina			
Kratkoročna potraživanja	15	3,687	1,520
Kratkoročno oročeni depoziti	16	700,000	700,000
Ulaganja u udjele OIF	16	1,053,321	0
Gotovinski ekvivalenti i gotovina	17	211,233	1,769,436
Ostala kratkoročna potraživanja		0	0
Unaprijed plaćeni troškovi		36,452	34,767
Obračunati prihodi koji dospijevaju na naplatu po isteku obračunskog perioda		16,329	18,955
		2,021,022	2,524,678
Ukupna aktiva		3,550,835	4,111,212
PASIVA			
Kapital			
Akcijski kapital	18	4,400,000	4,400,000
Zakonske rezerve		0	0
Statutarne rezerve		0	0
Nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju		(220)	(285)
Dobitak/gubitak tekuće godine		(555,470)	(326,033)
Neraspoređeni dobitak/(Akumulirani gubitak)		(326,033)	(0)
		3,518,277	4,073,682
Kratkoročne obaveze			
Obaveze prema dobavljačima		5,123	10,875
Obaveze za zarade i naknade zarada		25,922	24,946
Ostale kratkoročne obaveze		1,054	1,100
Obaveze za porez		0	130
Obaveze za ostale poreze, doprinose		459	479
		32,558	37,530
Ukupna pasiva		3,550,835	4,111,212

Napomene na narednim stranama čine
sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
Na dan 31. decembar 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Aksijski kapital	Rezerve	Neraspoređeni dobitak/gubitak	Dobitak/gubitak na HoV	Ukupno
Stanje, 31. decembra 2017. godine	4,400,000	0	(326,033)	(285)	4,073,682
Dobitak/Gubitak tekućeg perioda	-		(555,470)	0	(555,470)
Nerealizovani dobiti/gubici na HoV				(220)	(220)
Stanje, 30. jun 2018. godine	4,400,000	0	(881,503)	(220)	3,518,277

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA
Za period od 01. januara do 30. septembra 2018. godine
(U Konvertibilnim markama)

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi od kupaca i primljeni avansi	4,787	0
Prilivi od premija, subvencija, dotacija i sl.	0	0
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	11,549	4,613
Odlivi po osnovu plaćanja dobavljačima	(182,225)	(238,645)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja	(339,759)	(139,049)
Odlivi po osnovu poreza na dobit	(0)	(0)
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	(0)	(0)
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	(18,408)	(12,937)
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti</i>	(524,056)	(386,018)
Tokovi gotovine iz aktivnosti investiranja		
Prilivi od kamata	52,594	3,731
Prilivi po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	700,000	0
Odlivi po osnovu kupovine nematerijalnih ulaganja i opreme	(0)	(197,777)
Odlivi po osnovu dugoročnih finansijskih plasmana	(1,086,741)	(2,050,500)
<i>Neto prilivi/(odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja</i>	(1,034,147)	(2,244,546)
Tokovi gotovine iz aktivnosti finansiranja		
Prilivi po osnovu uplate akcionarskog kapitala	0	4,400,000
Prilivi po osnovu kratkoročnih kredita	0	0
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	-	-
<i>Neto priliv/(odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja</i>	0	4,400,000
Ukupni priliv gotovine	768,930	4,408,344
Ukupni odliv gotovine	(2,327,133)	2,638,908
Neto priliv/(odliv) gotovinskih ekvivalenata i gotovine u toku godine/perioda	(1,558,203)	1,769,436
Gotovinski ekvivalenti i gotovina na početku godine/perioda	1,769,436	0
Gotovinski ekvivalenti i gotovina na kraju godine/perioda	211,233	1,769,436

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Osnivačka sjednica skupštine Društva je održana 06. aprila 2017. godine na kojoj je zaključen Ugovor o osnivanju Društva. Društvo je osnovano u formi zatvorenog akcionarskog društva od strane dva osnivača: Skupne pokojninske družbe d.d. Ljubljana i Penzijskog rezervnog fonda Republike Srpske a.d. Banja Luka.

U trenutku osnivanja osnovni kapital Društva iznosio je 2,948,000 KM i podijeljen je na 2,948,000 običnih akcija klase „A“ koje glase na ime. Nominalna pojedinačna vrijednost jedne akcije iznosi 1 KM.

Ugovorom o osnivanju Društva, oznaka spisa – OPU 434/17, od 6. aprila 2017. godine, članom 34. definisano je da osnivači Društva imaju namjeru da nakon upisa realizuju povećanje osnovnog kapitala Društva drugom emisijom običnih akcija, ukupne vrijednosti emisije 1,452,000 KM.

Dana 22.06.2017. godine u Sarajevu je održana vanredna sjednica Skupštine akcionara Društva, na kojoj je donesena odluka da se izvrši povećanje kapitala sa 2,948,000 KM na 4,400,000 KM, upisom i uplatama unaprijed poznatih kupaca:

1. *EVROPSKE BANKA ZA OBNOVU I RAZVOJ - međunarodna organizacija osnovana sporazumom; čije sjedište je u One Exchange Square, London EC2A 2JNm Ujedinjeno Kraljevstvo i*
2. *FONDA ZA RAZVOJ PREDUZEĆA - SICAV-SIF u formi société anonyme, osnovan u skladu sa zakonima Velikog Vojvodstva Luksemburga.*

Agencija za osiguranje Republike Srpske je 30.05.2017. godine Društvu izdala dozvolu za rad - obavljanje djelatnosti organizovanja i upravljanja dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima.

Sjedište Društva je u Banjaluci, Kralja Petra I Karađorđevića 109/III. Društvo je upisano u sudski registar Okružnog privrednog suda u Banjaluci dana 09.06.2017. godine pod brojem: 057-0-Reg-17-001064.

Matični broj Društva: 11157319, JIB: 4404186440003.

Osnovna djelatnost Društva je organizovanje i upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima i penzijskim planovima, šifra djelatnosti je 66.30- upravljanje fondovima.

Društvo je upisano u Registar emitenata kod Komisije za hartije od vrijednosti RS pod brojem: 09-904-51/17 od 20.06.2017. godine. Akcije Društva registrovane su kod Centralnog registra HOV a.d. Banja Luka pod brojem: 01-8248/17 od 27.06.2017. godine, oznaka hartije: DEPD-R-A.

Na dan 31. decembra Društvo je imalo šest zaposlenih radnika sa punim radnim vremenom i dva radnika sa dopunskim radom (pravnik i internog revizora).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Društva za poslovnu 2018. godine su sastavljeni u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske.

Finansijski izvještaji su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim ako nije drugačije navedeno u računovodstvenim politikama koje su date u daljem tekstu.

Finansijski izvještaji Društva su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o Kontnom okviru i sadržini računa u Kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", broj 106/15), Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik RS", broj 63/16), kao i Pravilnikom

o sadržini i formi obrazaca izvještaja o promjenama na kapitalu ("Službeni glasnik RS", broj 63/16).

Iznosi u finansijskim izvještajima u prilogu su izraženi u Konvertibilnim markama (KM). Konvertibilna marka predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Društvo je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine za izvještajni period koristilo direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3 uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

2.2.

a) Propisi, standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (IAS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (IFRS), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske. Naime, na osnovu odredbi važećeg Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 94/15), sva pravna lica sa sjedištem u Republici Srpskoj su u obavezi da u potpunosti primjenjuju IAS, odnosno IFRS, kao i Međunarodne standarde revizije (ISA), Kodeks etike za profesionalne računovođe, kao i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa (IFAC), na finansijske izvještaje za periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije.

Pored navedenog, dana 15. jula 2010. godine Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske ("Savez RR RS") je donio "Odluku o početku obavezne primjene izdanja MRS/MSFI (objavljenih do 1. januara 2009. godine)", a na osnovu "Odluke o ovlaštenjima za prevod i objavljivanje" nadležne Komisije za računovodstvo i reviziju Bosne i Hercegovina od 10. marta 2006. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 81/06), kojom se takva ovlaštenja daju Savezu RR RS. Navedeno izdanje IAS/IFRS je odobreno od strane Fondacije odbora za Međunarodne računovodstvene standarde kao zvanični prevod na srpski jezik za Bosnu i Hercegovinu (Republiku Srpsku), Srbiju i Crnu Goru. Prema navedenoj Odluci IAS/IFRS objavljeni do 1. januara 2009. godine obavezno se primjenjuju na finansijske izvještaje sačinjene i prezentovane u Republici Srpskoj za obračunske periode koji počinju 1. januara 2010. godine ili kasnije.

Međutim, promjene u važećim standardima i tumačenjima, kao i novousvojeni standardi i tumačenja, izdati nakon 1. januara 2009. godine, nisu objavljeni i zvanično usvojeni u Republici Srpskoj i, saglasno tome, nisu primijenjeni u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja. Objavljeni standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni, kao i objavljeni standardi i tumačenja koji još uvijek nisu u primjeni, objelodanjeni su u napomenama 2.2(b) i 2.2(v).

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srpske od IFRS i IAS mogu imati na realnost i objektivnost finansijskih izvještaja Društva, priloženi finansijski izvještaji se ne mogu smatrati finansijskim izvještajima sastavljenim u potpunoj saglasnosti sa IFRS i IAS.

Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim standardima i tumačenjima, kao i novousvojene standarde i tumačenja izdata nakon 1. januara 2009. godine, i nakon ustanovljavanja standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu zvanično prevedeni i objavljeni u Republici Srpskoj.

b) Objavljeni standardi i tumačenja na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u Republici Srpskoj

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, dole navedeni standardi i izmjene standarda su bili izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, a sljedeća tumačenja bila su objavljena od strane Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja, ali nisu

zvanično usvojena u Republici Srpskoj za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2012. godine:

- IFRS 1 (revidirani) "Prva primjena IFRS" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" - Dodatni izuzeci za one koji prvi put usvajaju IFRS (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" – Ukidanje fiksnih datuma za one koji prvi put primjenjuju IFRS (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2011. godine),
- IFRS 3 (revidirani) "Poslovne kombinacije" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene IFRS 2 "Isplate po osnovu akcija" – Transakcije grupnih isplata u novcu po osnovu akcija (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010. godine),
- Izmjene IAS 27 "Konsolidovani i pojedinačni finansijski izvještaji" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene IAS 39 "Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje" – Prihvatljive hedging stavke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- Izmjene različitih standarda i tumačenja koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja IFRS objavljenog 16. aprila 2009. godine (IFRS 2, IFRS 5, IFRS 8, IAS 1, IAS 7, IAS 17, IAS 18, IAS 36, IAS 38, IAS 39, IFRIC 9, IFRIC 16) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (većina izmjena biće na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2010. godine),
- IFRIC 17 "Prenos nenovčanih sredstava vlasnicima preduzeća" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- IFRIC 18 "Prenos sredstava komitentima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2009. godine),
- „Sveobuhvatni okvir za finansijsko izvještavanje 2010. godine“ što predstavlja izmjenu „Okvira za pripremanje i prikazivanje finansijskih izvještaja“ (na snazi od datuma objavljivanja, odnosno od septembra 2010. godine),
- Izmjene IFRS 1 "Prva primjena IFRS" - Ograničeni izuzeci za uporedna objelodanjivanja u skladu sa IFRS 7 za one koji prvi put usvajaju IFRS (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2010. godine),
- Izmjene IAS 24 "Objelodanjivanja o povezanim stranama" - Pojednostavljanje zahtjevanih objelodanjivanja za entitete u državnom vlasništvu i pojašnjenje definicije povezanih strana (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011. godine),
- Izmjene IAS 32 "Finansijski instrumenti: Prikazivanje" – Računovodstveno obuhvatanje prava (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. februara 2010. godine),
- Izmjene različitih standarda i tumačenja koja su rezultat projekta godišnjeg kvalitativnog poboljšanja IFRS objavljenog 6. maja 2010. godine (IFRS 1, IFRS 3, IFRS 7, IAS 1, IAS 21, IAS 27, IAS 28, IAS 31, IAS 34, IFRIC 13) prvenstveno kroz otklanjanje nekonzistentnosti i raščišćavanje teksta (većina izmjena biće na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011. godine),
- Izmjene IFRIC 14 "IAS 19 - Granica definisanih primanja zaposlenih, minimum zahtjeva fonda i njihova interakcija" - Pretplata minimalnih zahtjeva fonda (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2011. godine), i
- IFRIC 19 "Ukidanje obaveza instrumentima kapitala" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2010. godine).

v) Novi Standardi i izmjene postojećih Standarda koji su izdati, a nisu još uvijek u primjeni

Na dan objavljivanja ovih finansijskih izvještaja, dole navedeni standardi i izmjene standarda su bili izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, a sledeća tumačenja bila su objavljena od strane Komiteta za tumačenja međunarodnog finansijskog izvještavanja, ali nisu zvanično usvojena u Republici Srpskoj za godišnje periode koji počinju na dan 1. januara 2017. godine:

- IFRS 9 "Finansijski instrumenti" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- Izmjene IFRS 2 "Plaćanja akcijama" – Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja akcijama (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),

- IFRS 15 "Prihodi od ugovora sa kupcima" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine),
- IFRS 16 "Lizing" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2019. godine),
- Izmjene IFRS 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" i IAS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Prodaja ili učešće u imovini između investitora i pridruženog entiteta ili zajedničkog poduhvata (datum primjene je odložen na neodređeno vrijeme, dok se projekat istraživanja kapitalnog metoda ne zaključi),
- Izmjene IFRS 4 "Ugovori u osiguranju", primjena IFRS 9 „Finansijski instrumenti“ sa IFRS 4 „Ugovori u osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. Januara 2018. godine gdje se IFRS 9 „Finansijski instrumenti“ primjenjuju po prvi put),
- Izmjene IAS 7 "Izvještaj o tokovima gotovine" – Inicijativa za objelodanjivanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine),
- Izmjene IAS 12 "Porez na dobitak" – Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. jula 2017. godine).
- Izmjene IAS 40 "Investicione nekretnine" – Prenos investicionih nekretnina (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januar 2018. godine),
- Izmjene raznih Standarda "Unaprijeđenja IFRS (period 2014 - 2016.)" koja su rezultat godišnjeg unaprijeđenja IFRS (IFRS 1, IFRS 12 i IAS 28) sa ciljem otklanjanja neusaglašenosti i usaglašavanja teksta (izmjene IFRS 12 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2017. godine, a izmjene IFRS 1 i IAS 28 bi trebalo da se primjene za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine), i
- IFRIC 22 "Transakcije u stranoj valuti i razmatranja unaprijed" (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2018. godine).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Poslovni prihodi

Poslovne prihode Društva čini provizija za upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom, koja se sastoji od ulazne naknade, prilikom uplate penzijskih doprinosa, naknade za upravljanje Fondom i naknade za prenos računa člana Fonda. Naknade su definisana Pravilnikom o naknadama: UO-IV-8/17.

Ulazna naknada, prilikom uplate penzijskih doprinosa, se obračunava jednokratno najviše do 1,9% od vrijednosti izvršene pojedinačne uplate.

Naknada Društvu za upravljanje Fondom obračunava se najviše do 2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda i to kao procenat podijeljen sa 365,25 na neto vrijednost imovine Fonda. Neto vrijednost imovine Fonda predstavlja vrijednost imovine umanjenu za iznos obaveza. Društvo naplaćuje od Fonda na kraju svakog mjeseca iznos koji predstavlja zbir svih dnevnih vrijednosti naknada za taj mjesec.

3.2. Finansijski prihodi

Finansijske prihode Društva čine prihodi po osnovu investiranja u hartije od vrijednosti i prihodi po osnovu oročenih depozita kod poslovnih banaka.

3.3. Preračunavanje sredstava i obaveza u stvarnim sredstvima plaćanja

Sve pozicije sredstava i obaveza u stranim sredstvima plaćanja su preračunate u njihovu protivvrijednost u Konvertibilnim markama po zvaničnom kursu važećem na dan bilansa stanja.

Poslovne promjene u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u Konvertibilne marke po zvaničnom kursu važećem na dan svake promjene. Nastale pozitivne i negativne kursne razlike knjiže se u korist ili na teret bilansa uspjeha.

3.4.   Nekretnine

Na dan sastavljanja finansijskih izvještaja Društvo u svom vlasništvu ne posjeduje nekretnine. Kancelarije Društva su smještene su u zakupljenim prostorijama. Ugovor o zakupu je zaključen sa firmom LTG d.o.o. Banja Luka, na period od tri godine (zaključno sa aprilom 2020. godine), ukupne površine 250 m², po cijeni od 15 KM po kvadratu, odnosno 3.750 KM mjesečno.

U periodu osnivanja izvršena je adaptacija poslovnog prostora: izvršena je zamjena stare i dotrajale elektro opreme i instalacija, nabavljen je kancelarijski namještaj i potrebna računarska oprema. Ukupna vrijednost radova na adaptaciji poslovnog prostora iznosi 36.929 KM.

3.5.   Oprema

Oprema se iskazuje po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualna akumulirana obezvrjeđenja vrijednosti.

Nabavnu vrijednost opreme čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti, umanjena za bilo koje trgovinske popuste i rabate.

Pod opremom se smatraju ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Dobit koja nastane prilikom rashodovanja opreme knjiži se u korist ostalih prihoda. Gubitak nastao prilikom otuđivanja opreme knjiži se na teret ostalih rashoda.

Adaptacije, obnavljanja i popravke koje produžavaju vijek korišćenja sredstava, uvećavaju vrijednost sredstava. Tekuće opravke i održavanja se knjiže na teret tekućeg obračunskog perioda i prikazuju se kao troškovi poslovanja.

3.6.   Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja su iskazana po nabavnoj vrijednosti, umanjena za ispravku vrijednosti i eventualne akumulirane gubitke usljed obezvrjeđenja. Na dan bilansa stanja nematerijalna ulaganja se sastoje od vrijednosti licence za računarsku opremu, kao i dozvole za rad Društva i dozvole za organizovanje i upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim Fondom.

Dozvola za rad Društva dobijena je od Agencije za osiguranje Republike Srpske na osnovu Rješenja broj: 4.05-559-1/17, bez ograničenja perioda na koji se dozvola odnosi. Naknada za dobijenu dozvolu iznosila je 15,000 Konvertibilnih maraka. S obzirom da se radi nematerijalnoj imovini koja nema ograničen vijek upotrebe, u skladu sa računovodstvenim standardnom MRS 38 – Nematerijalna imovina, (paragraf 107) ne vrši se obračun amortizacije.

Dozvola Društvu za organizovanje i upravljanje Evropskim dobrovoljnim penzijskim fondom dobijena je od Agencije za osiguranje Republike Srpske 29.09.2017. godine, broj: 05-564-1/17, bez ograničenja perioda na koji se dozvola odnosi. Naknada za dobijenu dozvolu iznosila je 5,000 Konvertibilnih maraka. S obzirom da se radi o nematerijalnoj imovini koja nema ograničen vijek upotrebe, u skladu sa računovodstvenim standardnom MRS 38 – Nematerijalna imovina, (paragraf 107) ne vrši se obračun amortizacije.

Skupština Društva je ovlastila direktora i izvršnog direktora da potpišu ugovor o zakupu softvera. Ugovor je zaključen sa firmom Interfin SoftLab d.o.o. Banja Luka i odnosi se na računovodstveni softver za dobrovoljne penzijske fondove i usluge pristupa Interkont računovodstvenom sistemu. Ugovor o zakupu softvera je zaključen na period od tri godine, počev od dana 17.05.2017. godine.

Društvo nije plaćalo naknadu za korištenje softvera sve dok neto vrijednost imovine dobrovoljnog penzijskog fonda kojim Društvo upravlja nije prešla iznos od 100.000 KM (od 10.09.2018. godine). Za iznos neto vrijednosti imovine dobrovoljnih penzijskih fondova preko 100.000 KM do milion KM naknada iznosi 1.500 KM, odnosno 3.500 KM mjesečno za iznos neto vrijednosti imovine preko milion KM.

3.7. Amortizacija

Amortizacija ulaganja na adaptaciji tuđih građevinskih objekata

Prema Pravilniku o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike (Službeni glasnik RS broj 106/15) na računu 024 – Ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi, iskazuju se ulaganja koja se vrše na tuđim sredstvima radi obavljanja djelatnosti, u skladu sa MRS 16 i drugim relevantnim MRS/MSFI. Na osnovu toga, ukupna vrijednost radova na adaptaciji zakupljenog poslovnog prostora je evidentirana na kontu 0241- Ulaganja na adaptaciji tuđih građevinskih objekata.

Troškovi tekućeg održavanja nisu uključeni u ovu vrijednost, odnosno nisu priznati kao naknadni izdaci koji uvećavaju vrijednost investicione nekretnine, već su evidentirani u okviru grupe računa 532 – Troškovi usluga održavanja.

U skladu sa paragrafom 50 MRS 16, „iznos koji se amortizuje alocira se sistematski u toku korisnog vijeka sredstva“. Na osnovu navedenog paragrafa, vrijednost ulaganja na kontu 0241 - Ulaganja na adaptaciji tuđih građevinskih objekata u iznosu od 36.929,01 KM će biti amortizovana u periodu od tri godine, koliko iznosi period zakupnine poslovnog prostora. S obzirom da su svi radovi na adaptaciji poslovnog prostora završeni zaključno sa 31.07.2017. godine, mjesečna amortizacija se računa od 01.08.2017. godine do 31.03.2020. godine. Iznos mjesečne amortizacije je 1.154,03 KM (36.929, 01 / 32 mjeseca = 1.154,03 KM).

Amortizacija nematerijalnih ulaganja i opreme

Izmjenama Zakona o porezu na dobit, koje se primjenjuju od 1. januara 2017. godine, stalna sredstva koja podliježu amortizaciji razvrstavaju se u četiri grupe sredstava, sa isto toliko amortizacionih stopa.

Amortizacija opreme i nematerijalnih ulaganja obračunava se degresivnom i proporcionalnim metodom, tokom vijeka korisne upotrebe. Stope amortizacije pojedinih grupa sredstava, koje su služile kao osnova za obračun amortizacije u 2017. godini prikazane su u narednoj tabeli:

Grupe sredstava	Nepokretnosti i postrojenja	Nematerijalna sredstva, osim softvera	Kompjuteri, inf. sistemi, softveri i serveri	Oprema i ostala sredstva
Stopa amortizacije	3%	10%	40%	20%
Osnovica za amortizaciju	Nabavna vrijednost pojedinačnog sredstva		Neamortizovana vrijednost grupe sredstava	
Metoda amortizacije	Proporcionalna (linearna)		Degresivna (opadajuća)	

3.8. Finansijski instrumenti

Finansijska sredstva i obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Društva, od momenta kada je Društvo ugovornim odredbama vezano za instrument.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Društvo izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu ili kada je obaveza plaćanja predviđena ugovorom ukinuta ili istekla.

(a) Finansijska imovina

Sva finansijska imovina se priznaje, odnosno prestaje se priznavati na datum trgovanja kad je kupoprodaja finansijskog sredstva definisana ugovorenim datumom isporuke finansijskog sredstva u rokovima utvrđenima prema konvencijama na predmetnom tržištu, i inicijalno je mjerena po fer vrijednosti, uključujući transakcione troškove.

Finansijska imovina se klasifikuje u sljedeće kategorije: finansijska imovina „raspoloživa za prodaju“ i „dati krediti i potraživanja“. Klasifikacija zavisi od prirode i svrhe finansijske imovine i određena je u trenutku inicijalnog priznavanja.

Metoda efektivne kamatne stope

Metoda efektivne kamatne stope je metoda obračuna amortizovanog troška finansijske imovine i raspoređivanja prihoda od kamate tokom određenog perioda. Efektivna kamatna stopa je kamatna stopa koja tačno diskontuje buduća novčana primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine, ili gdje je to moguće, kraćeg perioda.

Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani sastoje se od ulaganja u obveznice Republike Srpske i od oročenih novčanih depozita kod poslovnih banaka na period duži od godinu dana.

Ulaganje u obveznice Republike Srpske klasifikovano je kao finansijska imovina „raspoloživa za prodaju“, u skladu sa IAS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ i vrednovano je po fer vrijednosti. Oročena novčana sredstva u bankama su vrednovana u visini deponovanih sredstava na dan bilansa stanja.

Dati krediti i potraživanja

Potraživanja od kupaca priznaju se po njihovoj nominalnoj vrijednosti. Ispravka vrijednosti potraživanja vrši se na teret rashoda u bilansu uspjeha na osnovu procjene rukovodstva o njihovoj vjerovatnoj nenaplativosti. Procjena ispravke vrijednosti potraživanja se vrši na osnovu analize finansijskog položaja i rezultata poslovanja dužnika u tekućoj godini, kao i projekcija tokova gotovine i mogućnosti naplate u budućem obračunskom periodu.

Kratkoročni finansijski plasmani

Kratkoročni finansijski plasmani odnose se na oročena sredstva u banci na period kraći od godinu dana, i evidentirana su u visini deponovanih novčanih sredstava na dan bilansa stanja

Gotovinski ekvivalenti i gotovina

Gotovinski ekvivalenti i gotovina uključuju gotovinu u blagajni, depozite kod komercijalnih banaka, kao i visoko likvidna sredstva koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine, uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

Prestanak priznavanja finansijske imovine

Društvo će prestati priznavati finansijsku imovinu samo kada ugovorna prava na novčane tokove od finansijske imovine isteknu; ili ako prenese finansijsku imovinu, pa samim tim i sve rizike i nagrade od vlasništva sredstva na drugi subjekt. Ako Društvo ne prenese niti zadrži suštinski sve rizike i povrate od vlasništva i zadrži kontrolu nad finansijskom imovinom, Društvo nastavlja da priznaje finansijsku imovinu.

(b) Finansijske obaveze

Finansijske obaveze obuhvataju kratkoročne obaveze iz poslovanja i ostale obaveze.

Finansijske obaveze se inicijalno priznaju u iznosu primljenih sredstava. Nakon početnog priznavanja, finansijske obaveze se mjere u iznosu po kome je obaveza početno priznata umanjena za otplatu i umanjena za bilo koji otpis odobren od strane povjerioca.

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada Društvo ispuni obavezu, kada je obaveza plaćanja predviđena ugovoromukinuta ili istekla.

3.9. Obezvredjenje vrijednosti stalne imovine

Na dan bilansa stanja rukovodstvo Društva analizira vrijednost nematerijalnih ulaganja i opreme prikazane u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indikacija da za neko materijalno ulaganje i opremu

postoji obezvređenje nadoknadivi iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadiive vrijednosti.

Obezvređenje se priznaje kao trošak tekućeg perioda i evidentira u okviru ostalih poslovnih rashoda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se obezvređenje tretira kao smanjenje revaloriyacione rezerve do revalorizovanog iznosa.

Ako se kasnije poništi obezvređenje, vrijednost sredstava prikazana u finansijskim izvještajima se povećava do promijenjene procjene nadoknadivog iznosa, ali tako da povećana vrijednost prikazana u finansijskim izvještajima ne prelazi iznos koji bi bio prikazan da se u proteklim godinama nije računalo obezvređenje. Poništenje obezvređenja se računa kao prihod tekućeg perioda, ukoliko sredstvo nije prikazano u finansijskim izvještajima po revalorizovanoj vrijednosti, kada se poništenje obezvređenja tretira kao povećanje revalorizacione rezerve.

Na dan 31. decembra 2018. godine, na osnovu procjene rukovodstva Društva, ne postoje indikacije da je vrijednost nematerijalnih ulaganja i opreme obezvrijeđena.

3.10. Porezi i doprinosi iz rezultata

Tekući porez na dobitak

Tekući porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobitak predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobitka prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, odnosno ulaganje u opremu, postrojenja i nepokretnosti za obavljanje registrovane proizvodne djelatnosti izvršeno u toku godine, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Odloženi porez na dobitak

Odloženi porez na dobitak se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnovice potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan izvještaja o finansijskom položaju - bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata

Porezi i doprinosi koji ne zavise od rezultata predstavljaju plaćanja prema važećim republičkim i opštinskim propisima radi finansiranja raznih komunalnih i republičkih potreba. Ovi porezi i doprinosi uključeni su u okviru ostalih poslovnih rashoda.

3.11. Beneficije za zaposlene

a) Porezi i doprinosi za obezbjeđenje socijalne sigurnosti zaposlenih

U skladu sa domaćim propisima i usvojenom računovodstvenom politikom, Društvo je obavezno da uplaćuje doprinose raznim državnim fondovima za socijalnu zaštitu. Ove obaveze uključuju doprinose

na teret zaposlenih u iznosima koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Društvo ima zakonsku obavezu da izvrši obustavu obračunatih doprinosa iz bruto zarada zaposlenih i da za njihov račun izvrši prenos obustavljenih sredstava u korist odgovarajućih državnih fondova. Doprinosi na teret zaposlenih knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

b) Obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Zakonom o radu, Društvo je u obavezi da isplati otpremnine, radnicima koji su zaključili ugovor o radu na neodređeno vrijeme, najmanje u visini jedne trećine neto prosječne mjesečne plate radnika isplaćene u posljednja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu, za svaku navršenu godinu rada kod poslodavca. Otpremnina ne može biti veća od šest prosječnih mjesečnih plata isplaćenih radniku u posljednja tri mjeseca prije prestanka ugovora o radu.

Na osnovu IAS 19 "Primanja zaposlenih" zahtijeva se obračun i ukalkulisavanje sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine.

Prema mišljenju rukovodstva Društva, sadašnja vrijednost obaveza po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, nije materijalno značajna za finansijske izvještaje posmatrane u cjelini, i zbog toga u ovim finansijskim izvještajima nisu izvršena rezervisanja po ovom osnovu.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Procjene i pretpostavke se stalno preispituju. Izmjene knjigovodstvenih procjena priznaju se u periodu izmjene ukoliko se odnose samo na taj period ili u periodu izmjene u budućim periodima ukoliko izmjena utiče na tekući i buduće periode.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, koja nose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini predstavljene su u narednom tekstu:

Procijenjeni korisni vijek opreme i nematerijalnih ulaganja

Određivanje korisnog vijeka opreme je zasnovano na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napretkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog preostalog korisnog vijeka opreme se analizira godišnje ili gdje god postoji indicija o značajnim promjenama određenih pretpostavki.

Obezvrijeđenje vrijednosti sredstava

Na dan bilansa stanja rukovodstvo Društva analizira vrijednosti sredstava prikazanih u finansijskim izvještajima. Ukoliko postoji indicija da za neko sredstvo postoji obezvrijeđenje, nadoknadivi iznos tog sredstva se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procijenjen kao niži od vrijednosti iskazane u finansijskim izvještajima, vrijednost sredstva iskazanog u finansijskim izvještajima se smanjuje do svoje nadoknadive vrijednosti.

Ispravka vrijednosti potraživanja

Društvo obračunava obezvrijeđenje sumnjivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka pri obračunu provizije za upravljanje fondom. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvrijeđenja za sumnjiva potraživanja Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranije iskustvo sa otpisom i promjenama u uslovima plaćanja.

Pravična (fer) vrijednost

Poslovna politika Društva je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Rukovodstvo Društva vrši procjenu rizika i, u slučajevima kada se ocijeni da vrijednost po kojoj se imovina vodi u poslovnim knjigama neće biti realizovana, vrši ispravku vrijednosti. Po mišljenju rukovodstva Društva, iznosi u ovim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je, u datim okolnostima, najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

5. PRIHODI OD PRODAJE UČINAKA

	U Konvertibilnim markama	
	Period od 01. januara- 31.dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Prihodi od ulazne naknade i naknade za upravljanje		
Prihodi od ulazne naknade - EDPF	4,932	48
Prihodi od naknade za upravljanje Društvom EDPF	1,632	3
	6,564	51

Prihodi od ulazne naknade i naknade za upravljanje EDPF-om u izvještajnom periodu iznose 6,564 Konvertibilnih maraka. Prva uplata u EDPF izvršena je 30.11.2017. godine. U izvještajnom periodu u EDPF je uplaćeno ukupno 294,275 Konvertibilnih maraka za 991 člana (udjeljučara). Naknada za upravljanje i ulazna naknada su obračunate u skladu sa Pravilnikom o naknadama, broj UO-IV-6/17 od 04.10.2017. godine.

Društvo mjesečno fakturiše Fondu naknadu za upravljanje i ulaznu naknadu.

Za iznos ulazne naknade se umanjuje vrijednost svake uplate u Fond prije pretvaranja u obračunske jedinice.

Naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa (ulazna naknada) obračunava se jednokratno i to kao procenat u odnosu na pojedinačnu uplatu, po stopi do maksimalno 1,9% od ukupno izvršenih uplata.

Za članove penzijskog plana, naknada prilikom uplate penzijskih doprinosa, obračunava se procentualno od ukupne vrijednosti uplaćenih penzijskih doprinosa koje je organizator penzijskog plana uplatio za članove tog plana, u visini do 1,9%.

Naknada za upravljanje se utvrđuje prilikom svakog obračuna neto vrijednosti imovine Fonda, a koji je usaglašen između Društva i kastodi banke. Naknada za upravljanje Fondom koja pripada Društvu obračunava se najviše do 2% godišnje od neto vrijednosti imovine Fonda. Naknada se obračunava svakog dana, i to kao procenat podijeljen sa 365,25 na neto vrijednost imovine Fonda. Neto vrijednost imovine Fonda predstavlja vrijednost imovine umanjenu za iznos obaveza. Društvo naplaćuje od Fonda na kraju svakog mjeseca iznos koji predstavlja zbir svih dnevnih vrijednosti naknada za taj mjesec.

6. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE

	U Konvertibilnim markama	
	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Troškovi kancelarijskog materijala	594	948
Troškovi ostalog režijskog materijala	269	1,461

Troškovi opreme koja se u cjelini otpisuje u momentu nabavke (auto gume)	159	1,149
Troškovi goriva	11,760	926
Troškovi energije	3,358	1,952
Troškovi vode	121	108
	16,261	6,544

7. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

U Konvertibilnim markama

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Bruto plate zaposlenih	322,058	158,008
Bruto naknade zaposlenima	3,435	1,646
Bruto naknade za dopunski rad i ugovor o djelu	16,360	9,117
	341,853	168,771

8. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

U Konvertibilnim markama

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Troškovi PTT usluga (telefon, internet i poštarina)	11,853	5,424
Troškovi usluga održavanja	14,154	5,324
Troškovi zakupa poslovnog prostora (napomena 3.4)	45,000	33,750
Troškovi zakupa stana	0	2,955
Troškovi lizinga opreme	1,857	0
Troškovi zakupa garaže i parkinga	829	0
Troškovi zakupa računovodstvenog softvera - Interkont	5,550	0
Troškovi reklame i propagande (i objava oglasa)	5,400	4,502
Troškovi reklame i reklamnog materijala	8,468	0
Troškovi ostalih usluga	3,303	1,500
	96,414	53,455

9. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

U Konvertibilnim markama

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Troškovi stručnog usavršavanja	1,323	410
Troškovi notarskih usluga	0	7,783
Troškovi revizije finansijskih izvještaja	10,741	8,307
Troškovi vođenja računa u Centralnom registru HOV	1,501	756
Troškovi takse za registraciju - Komisiji za HoV RS	0	2,201
Troškovi nakn. Agenc.za osigur–sticanje učešća u Društvu	0	6,000
Troškovi naknade Agenc. za osigur– izmjena osiv.akata	1,000	1,000
Troškovi agencije – usluge za odnose sa javnošću	30,473	37,344
Troškovi agencije – clipping i monitoring	0	3,978

Troškovi izrade internet stranice	0	6,843
Troškovi izrade modula „e-račun“	0	6,636
Troškovi održavanja internet stranice	4,361	975
Troškovi reprezentacije	5,644	10,377
Troškovi premija osiguranja	10,064	2,172
Troškovi platnog prometa	1,582	1,430
Troškovi platnog prometa-konverzija za kupovinu udjela	4,681	0
Troškovi članarina	400	0
Administrativne i sudske takse	912	1,588
Troškovi pretpate na časopise i stručne publikacije	301	295
Troškovi za usluge čišćenja i održavanja prostorija	1,036	1,527
Troškovi poreza i taksi	6,070	147
Troškovi doprinosa	323	775
Ostalo	3,629	2,045
	84,041	102,589

10. FINANSIJSKI PRIHODI / (RASHODI)

U Konvertibilnim markama

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Finansijski prihodi		
Prihodi od kamata na obveznice	40,000	16,329
Prihodi od amortizacije diskonta	164	0
Prihodi od kamata na depozite	17,027	7,333
	57,191	23,662
Finansijski rashodi		
Rashodi po osnovu amortizacije diskonta (troškovi kupovine obveznica)	(230)	(215)
	(230)	(215)

11. OSTALI PRIHODI

U Konvertibilnim markama

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Prihodi iz fondova - za refundaciju bolovanja	840	0
Prihodi od osiguravajućih kuća za naknadu štete	4,194	0
	5,034	0

12. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE

U Konvertibilnim markama

	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
Obezvred.ulaganja u OIF – Triglav obveznički	(5,432)	0
Obezvred.ulaganja u OIF – Triglav renta	(16,526)	0
Obezvred.ulaganja u OIF – Triglav high yield	(6,781)	0
	28,739	0

13. NEMATERIJALNA ULAGANJA I OPREMA

	U Konvertibilnim markama				
	2018. i 2017. godina				
	Oprema	Sredstva kulture	Nemater. ulaganja	Ulaganje na tuđim objektima	Ukupno oprema i nematerijalna ulaganja
Nabavna vrijednost					
Stanje, 31. decembar 2017.	0	0	0	0	0
Stanje, 31. decembra 2017.	178,639	0	26,736	31,159	236,534
Amortizacija u toku godine	42,163	-	709	13,849	56,721
Otpis					
Stanje, 31. decembar 2018.	136,476		26,027	17,310	179,813
Sadašnja vrijednost					
- 31. decembar 2017.	178,639	0	26,736	31,159	236,534
- 31. decembar 2018.	136,476	0	26,027	17,310	179,813

14. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	U Konvertibilnim markama	
	31. dec. 2018.	31. decembar 2017.
a) Finansijska imovina raspoloživa za prodaju		
Obveznice Republike Srpske	1,000,000	1,000,000
b) Dugoročno oročeni depoziti		
Dugoročno oročeni depoziti – MF Banka a.d. Banja Luka	350,000	350,000
	1,350,000	1,350,000

a) Finansijska imovina raspoloživa za prodaju

Finansijska imovina raspoloživa za prodaju odnosi se na javne obveznice Republike Srpske, emitovane 25. emisijom javnom ponudom. Vrijednost kupljenih obveznica je 1,000,000 KM, odnosno 1,000 obveznica nominalne vrijednosti 1,000 KM. Datum dospijeća obveznica je 04.08.2027. godine, kamatna stopa je fiksna, 4% na godišnjem nivou.

b) Dugoročno oročeni depoziti

Dugoročno oročeni depoziti iskazani na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 350,000 Konvertibilnih maraka cjelokupno se odnose na oročene novčane depozite kod poslovnih banaka (Komerćijalna Banka a.d. Banja Luka) na period duži od godinu dana i po godišnjoj kamatnoj stopi od 1,55% fiksno.

15. POTRAŽIVANJA OD KUPACA

	U Konvertibilnim markama	
	31. dec. 2018.	31. decembar 2017.
Potraživanja od L.T.G. Company – za adaptaciju posl.prostora	0	367

Potraživanja od banaka za kamatu na oročena sredstva	814	975
Potraživanja za ulaznu naknadu i nakn. za upravljanje	1,827	51
Ostala kratkoročna potraživanja	1,046	127
	3,687	1,520

16. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

a) Oročeni depoziti

U Konvertibilnim markama

	31. dec. 2018.	31. decembar 2017.
<i>Oročeni depoziti do godinu dana</i>		
-Addiko Banka a.d. Banja Luka	0	350,000
-MF banka a.d. Banja Luka	0	350,000
	0	700,000

Kratkoročno oročeni depoziti iskazani na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 750,000 Konvertibilnih maraka cjelokupno se odnose na oročene novčane depozite kod poslovnih banaka - MF Banka a.d. Banja Luka po kamatnoj stopi od 2,10% fiksno i Addiko Banka a.d. Banja Luka po godišnjoj kamatnoj stopi od 1,55% fiksno.

b) Ulaganja u udjele otvorenih investicionih fondova (IOF)

U skladu sa Odlukama Izvršnog odbora broj IO-7-3/17 od 02.10.2017. i IO-3-3/18 od 01.03.2018. godine, kao i saglasnosti Upravnog odbora Društva broj UO-V-7/17 od 17.10.2017. godine, kupljeni su udjeli u otvorenim investicionim fondovima kojima upravlja Triglav Skladi, Družba za upravljanje d.o.o. Ljubljana.

Naziv fonda	Broj udjela	Nominal. vrijednost	Troškovi kupovine	Cijena na dan 31.12.2018.	Vrijednost na dan 31.12.2018.	Razlika
TRIGLAV RENTA	15.142,4149	435.000	1.783	27.64	418,474	(16,526)
TRIGLAV OBVEZNIČKI	39.933,5734	435.000	1.783	10.76	429,568	(5,432)
TRIGLAV HIGH YIELD	11.661,9471	212.060	1.114	17.60	205,279	(6,781)
		1.082.060	4.680		1.053,321	28,739

17. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

U Konvertibilnim markama

	31. dec. 2018.	31. decembar 2017.
Žiro račun u domaćoj valuti	211,076	1,769,313
Blagajna	157	123
	211,233	1,769,436

18. KAPITAL

Akcijski kapital

Akcijski kapital Društva je formiran inicijalnom uplatom osnivača prilikom osnivanja. Društvom upravljaju akcionari srazmjerno ulozenim sredstvima u redovne akcije, u skladu sa Statutom Društva.

Na dan 31. decembra 2018. godine akcijski kapital Društva se sastoji od 4,400,000 redovnih akcija nominalne vrijednosti jedne akcije od 1 Konvertibilne marke, sa sljedećom strukturom vlasništva u kapitalu:

	31. decembar 2018.		
	Broj akcija	Iznos u KM	Učešće u %
Skupna pokojninska družba d.d. Ljubljana	1,496,000	1,496,000	34
Penzijski rezervni fond RS a.d. Banja LUka	1,452,000	1,452,000	33
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	726,000	726,000	16,5
Fond za razvoj preduzeća (ENEF)	726,000	726,000	16,5
	4,400,000	4,400,000	100

19. GARANTOVANI PRINOS

U skladu sa Metodologijom izračuna garatovanog godišnjeg prinosa Evropskog dobrovoljnog penzijskog fonda broj IO-19-2/18 od 20.12.2018. godine, Društvo je izvršilo obračun garantovanih sredstava i vrijednosti obračunske jedinice po osnovu obaveze garantovanja minimalnog godišnjeg prinosa.

Na osnovu saglasnosti Agencije za osiguranje Republike Srpske po rješenju broj 05-565-1/18 od 10.12.2018. godine (kojim je data i saglasnost na Prospekt i Skraćeni prospekt Fonda), obračun garantovanog godišnjeg prinosa vršen je za uplate u periodu od 10.12.018. godine do 31.12.2018. godine tj. od stupanja na snagu obaveze garantovanja minimalnog godišnjeg prinosa do dana obračuna, za stvarni broj dana od dana uplate do dana 31.12.2018. godine.

Vrijednost obračunske jedinice na dan 31.12.2018. godine je iznosila 10,03600. Iznos garantovanih sredstava na dan 31.12.2018. godine je 32,407 Konvertibilnih maraka, a stvarni iznos sredstava na dan 31.12.2018. godine za uplate koje podliježu obavezi garantovanja je iznosio 64,813 Konvertibilnih maraka.

20. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM PRAVNIM LICIMA

U normalnim ulovima poslovanja, Društvo ostvaruje transakcije sa povezanim licima. Stanja na kraju godine, koja proizilaze iz transakcija sa povezanim licima, uključena u ovim finansijskim izvještajima su sljedeća:

	U Konvertibilnim markama	
	Period od 01. januara- 31. dec. 2018.	Period od 09. juna- 31. dec. 2017.
BILANS USPJEHA		
Prihodi od prodaje učinaka:		
-Evropski dobrovoljni penzijski fond	5,842	51
	5,842	51

Rashodi: Troškovi ličnih primanja ključnog rukovodećeg
osoblja društva

218,400

115,026

Rashodi neto**212,558****115,026****U Konvertibilnim markama****31. dec.
2018.****31.
decembra
2017.****BILANS STANJA****a) Potraživanje za ulaznu proviziju i
naknadu za upravljanje:**

1,647

51

-Evropski dobrovoljni penzijski fond

~~51~~
1,647

0

Ukupno potraživanja

51

51
0

U izvještajnom periodu kupljeni su udjeli u otvorenim investicionim fondovima kojima upravlja Triglav Skladi, Družba za upravljanje d.o.o. Ljubljana (Napomena 14. b).

U skladu sa MRS 24 – Objavljivanje povezanih stana, radi se o ulaganju u povezana lica, s obzirom da je Skupna pokojninska družba d.d. Ljubljana jedan od osnivača Društva za upravljanje EDPF-om a.d. Banja Luka, član Grupe Triglav od 2015. godine. Zavarovalnica Triglav je najveći vlasnik i osnivač Skupne pokojninske družbe d.d. Ljubljana sa 71,87% vlasništva, a pored Zavarovalnice Triglav, Nova Ljubljanska banka (NLB) je drugi vlasnik sa 28,13% vlasništva. Triglav Skladi, Družba za upravljanje d.o.o. Ljubljana je takođe član Grupe Triglav u vlasništvu Zavarovalnice Triglav.

Po tom osnovu Društvo za upravljanje je oslobođeno ulazne naknade u ukupnom iznosu od 5.383,40 KM (2.752,49 EUR) koja iznosi u redovnim tržišnim transakcijama iznosi 0,50% od izvršene uplate.

21. SUDSKI SPOROVI

Na dan 31. decembra 2018. godine Društvo nije imalo sudskih sporova u kojima je tužena strana, niti je vodilo sudske sporove protiv svojih dužnika.

22. FINANSIJSKI INSTRUMENTI**Upravljanje rizikom kapitala**

Cilj upravljanja kapitalom je da Društvo zadrži sposobnost da nastavi sa svojim poslovanjem u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, kako bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala, a vlasnicima obezbijedi prinos na kapital. S obzirom da Društvo nema obaveza po osnovu kredita, struktura kapitala Društva sastoji se od gotovine i gotovinskih ekvivalenata i kapitala koji se pripisuje vlasnicima, a koji uključuje akcijski kapital.

Lica koja kontrolišu finansije na nivou Društva ispituju strukturu kapitala na kvartalnom nivou.

Pokazatelji zaduženosti Društva sa stanjem na kraju godine bili su sljedeći:

U Konvertibilnim markama**31. decembar
2018.****31. decembar
2017.**

Zaduženost (a)

-

-

Gotovina i gotovinski ekvivalenti

(211,233)

(1,769,436)

Neto zaduženost	(211,233)	(1,769,4360)
Kapital (b)	4,400,000	4,400,000
<i>Racio ukupnog dugovanja prema kapitalu</i>	<i>nije primjenjivo</i>	<i>nije primjenjivo</i>

(a) Zaduženost se odnosi na dugoročne i kratkoročne finansijske obaveze (kredite), kojih Društvo nema na dan 31. decembra 2018. godine,

(b) Kapital uključuje akcijski kapital.

Značajne računovodstvene politike u vezi sa finansijskim instrumentima

Detalji značajnih računovodstvenih politika, kao i kriterijumi i osnove za priznavanje prihoda i rashoda za sve vrste finansijskih sredstava i obaveza objelodanjeni su u napomeni 3 ovih finansijskih izvještaja.

Kategorije finansijskih instrumenata

Kategorije finansijskih instrumenata su prikazane u narednoj tabeli:

	U Konvertibilnim markama	
	30. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Finansijska imovina		
Potraživanja	3,687	1,520
Kratkoročni finansijsko plasmani – oročeni depoziti	700,000	700,000
Kratkoročni finansijsko plasmani – ulaganje u OIF	1,053,321	0
Dugoročni finansijski plasmani - obveznice	1,000,000	1,000,000
Dugoročni finansijski plasmani – oročeni depoziti	350,000	0
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	211,233	1,769,436
AVR-unaprijed plaćeni troškovi (godišnja zakupnina)	36,452	34,767
AVR-obračunati prihod od kamate na obveznice	16.329	16,329
AVR-obračunati prihod od kamate na oročena sredstva	0	2,626
<i>Ukupno finansijska imovina</i>	3,721,022	3,524,678

Finansijske obaveze

U svom redovnom poslovanju, Društvo je, u različitom obimu, izloženo određenim finansijskim rizicima, i to: tržišnom riziku (koji obuhvata rizik od promjene kursa stranih valuta, rizik od promjene kamatnih stopa i rizik od promjene cijena), riziku likvidnosti i kreditnom riziku.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na minimiziranje potencijalnih negativnih uticaja na finansijsko stanje i poslovanje Društva u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta. Upravljanje rizicima definisano je računovodstvenim politikama Društva.

Društvo ne stupa u transakcije sa izvedenim finansijskim instrumentima, kao što su svopovi kamatnih stopa ili forvardi.

Tržišni rizik

(a) *Rizik od promjene kursa stranih valuta*

Društvo nije značajno izloženo riziku od promjene kursa stranih valuta prilikom poslovanja u zemlji i inostranstvu, jer obavlja svoje poslovne transakcije u lokalnoj valuti (Konvertibilna marka) koja je fiksno vezana za EURO.

(b) Rizik od promjene kamatnih stopa

Društvo je izloženo rizicima koji, kroz efekte promjene visine tržišnih kamatnih stopa, djeluju na njegov finansijski položaj i tokove gotovine.

S obzirom da Društvo ima kamatonosnu imovinu, prihodi Društva su u određenoj mjeri zavisni od promjene tržišnih kamatnih stopa. Imovina Društva je investirana u dužničke hartije od vrijednosti (obveznice Republike Srpske) i depozite banaka sa rokom dospjeća do 24 mjeseca.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir da se rokovi dospjeća oročenih depozita podudaraju sa procjenom roka u kojem navedena sredstva neće biti korišćena za kupovinu hartija od vrijednosti, kao i alternativne izvore finansiranja i refinansiranja.

(v) Rizik od promjene cijena kapitala

Društvo nije izloženo značajnom riziku promjena cijena svojih usluga, s obzirom da rukovodstvo Društva nema saznanja o eventualnim značajnim promjenama cijena usluga koje bi bile odobrene od strane regulatornog organa, Agencije za osiguranje Republike Srpske.

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću nemogućnosti brze prodaje finansijske imovine Društva po cijeni koja je približno jednaka fer vrijednosti te imovine.

Upravljanje likvidnošću je centralizovano na nivou Društva. Društvo svojom imovinom i obavezama upravlja na način koji mu obezbjeđuje da u svakom trenutku ispunjava sve svoje obaveze.

Društvo raspolaže dovoljnim iznosom visoko likvidnih sredstava (gotovina i gotovinski ekvivalenti) koji omogućava da svoje obaveze izmiruje u roku dospjeća.

Društvo ne koristi finansijske derivate.

Ročnost dospjeća finansijske imovine i obaveza Društva na dan 31. decembra 2018. i 31. decembra 2017. godine:

Finansijska imovina 2018. godina	bez dospjeća	U Konvertibilnim markama			
		1 - 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 20 godina	Ukupno
Bez kamata	1,053,321	0	700,000	1,350,000	3,103,321
Ukupno	1,053,321	0	700,000	1,350,000	3,103,321

Finansijska imovina 2017. godina	bez dospjeća	U Konvertibilnim markama			
		1 - 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 20 godina	Ukupno
Bez kamata	0	-	1,050,000	1,000,000	2,050,000
Ukupno	0	-	1,050,000	1,000,000	2,050,000

Finansijske obaveze 2018. godina	do 1 mjesec	U Konvertibilnim markama			
		1 - 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 20 godina	Ukupno
Bez kamata	32,558	-	-	-	32,558
Ukupno	32,558	-	-	-	32,558

Finansijske obaveze 2017. godina	U Konvertibilnim markama				Ukupno
	do 1 mjesec	1 - 3 mjeseca	3 - 12 mjeseci	1 - 20 godina	
Bez kamata	37,530	-	-	-	37,530
Ukupno	37,530	-	-	-	37,530

Pregled dospjeća finansijskih instrumenata (imovine i obaveza) je napravljen na osnovu nediskontovanih novčanih tokova finansijske imovine i obaveza.

Kreditni rizik

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, potraživanja od pravnih lica i preuzetih obaveza, i odnosi se na rizik da druga strana neće ispuniti svoje ugovorne obaveze prema Društvu, što će rezultirati finansijskim gubitkom Društva.

Društvo nije značajnije izloženo kreditnom riziku, obzirom da na dan 31. decembra 2018. godine potraživanja Društva iznose 3,687 Konvertibilnih maraka.

Upravljanje obavezama prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima na dan 31. decembra 2018. godine iskazane su u iznosu od 32,558 Konvertibilnih maraka. Dobavljači ne zaračunavaju zateznu kamatu na dospelje obaveze, pri čemu Društvo dospelje obaveze prema dobavljačima, saglasno politici upravljanja finansijskim rizicima, izmiruje u ugovorenom roku.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata

Rukovodstvo Društva smatra da knjigovodstvena vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza priznatih u priloženim finansijskim izvještajima aproksimira njihovu fer vrijednosti.

23. DOGAĐAJI NAKON BILANSA

Nije blo događaja nakon izvještajnog perioda koji bi zahtijevali korekciju ili dodatna objelodanjivanja, u skladu sa IAS 10 „Događaji nakon izvještajnog perioda“.

24. PORESKI RIZICI

Republika Srpska i Bosna i Hercegovina trenutno imaju više zakona koji regulišu razne poreze uvedene od strane nadležnih organa. Porezi koji se plaćaju uključuju porez na dodatu vrijednost, porez na dobitak i poreze na plate (socijalne poreze), zajedno sa drugim porezima. Pored toga, zakoni kojima se regulišu ovi porezi nisu bili primjenjivani duže vrijeme za razliku od razvijenijih tržišnih privreda, dok su propisi kojim se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone ograničen je broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju među državnim ministarstvima i organizacijama vezano za pravnu interpretaciju zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa. Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje jako strogih kazni i zateznih kamata.

Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznijetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o poreskom postupku Republike Srpske, period zastarjelosti poreske obaveze je pet godina, pri čemu pravo na utvrđivanje i naplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje ne zastarijeva. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini bude značajniji od onog u zemljama sa razvijenijim poreskim sistemom.

25. DEVIZNI KURSEVI

Srednji kursevi za devize, utvrđeni na međubankarskom tržištu deviza, primjenjeni za preračun deviznih pozicija u izvještaju o finansijskom položaju u Konvertibilne marke, za pojedine glavne valute su bili sljedeći:

	Konvertibilnih maraka	
	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
EUR	1.9558	1.9558
Američki dolar (USD)	1.7075	1.6308